

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees,
Internationaal en Agro
economische Beleid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 4 april 2019
Betreft Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 15 april 2019

Ons kenmerk

DGA-EIA / 19088855

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de agenda van de Landbouw- en Visserijraad die op 15 april aanstaande plaatsvindt in Luxemburg.

I. GEAGENDEERDE ONDERWERPEN OP DE RAAD

Toekomst GLB

Gedachtenwisseling

Het Roemeens voorzitterschap wil bij dit agendapunt de groene architectuur bespreken. De groene architectuur verwijst naar de samenhang van maatregelen binnen het GLB die beogen de specifieke leefomgevings- en klimaatdoelen te stimuleren en bestaat uit drie elementen:

- de conditionaliteit, dat zijn de voorwaarden op het gebied van leefomgeving, klimaat, volksgezondheid, dier- en plantgezondheid en dierenwelzijn om geld te ontvangen uit het GLB;
- de eco-regelingen uit de eerste GLB-pijler, die boven de conditionaliteit uitgaan;
- het stelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) uit de tweede GLB-pijler, dat ook boven de conditionaliteit uitgaat.

Mijn inbreng tijdens de Raad zal het Nederlandse commitment aan de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de VN en het akkoord van Parijs benadrukken, en aangeven dat Nederland het GLB mede daarop wil richten. In dat verband zal ik het belang van een werkbare en effectieve groene architectuur voor het GLB benadrukken door aandacht te vragen voor het belang van flexibiliteit, de vereenvoudiging van conditionaliteit, het handhaven van de verplichting voor lidstaten om eco-regelingen in het strategisch plan op te nemen en het borgen van de agrarische collectieven als begunstigden van agro-milieu-klimaatmaatregelen en de eco-regelingen. In het huidige voorstel stelt de Europese Commissie een verzwaarde conditionaliteit voor die ruimte wegneemt bij de lidstaten voor betalingen voor het leveren van publieke diensten, omdat niet betaald mag worden voor wat in de conditionaliteit is opgenomen. Ik zal tijdens de Raad mijn zorgen uiten over deze onderdelen van de groene architectuur.

Een schone planeet voor iedereen: strategische langetermijnvisie voor een
klimaatneutrale economie - landbouwaspecten
Gedachtewisseling

Ons kenmerk
DGA-EIA / 19088855

De Raad zal spreken over de mededeling "een schone planeet voor iedereen", een Europese strategische langetermijnvisie voor een klimaatneutrale economie in 2050. De voorgestelde strategie is in lijn met de doelstelling van het Parijsakkoord om de wereldwijde gemiddelde temperatuurstijging tot ruim onder de 2°C te houden en ernaar te streven deze tot 1,5°C te beperken.

Het kabinet steunt de ambitie van de Europese Commissie om in 2050 tot een klimaatneutrale EU te komen. Dit doel past bij de Nederlandse inzet om het huidige 2030-doel voor de EU van ten minste 40% broeikasgasreductie ten opzichte van peiljaar op te hogen naar 55%. Een tijdig ingezette, geleidelijke transitie kan immers helpen om de kosten ervan te beperken. Een ambitieus Europees 2050-doel kan bijdragen aan het realiseren van de maatregelen onder het Klimaatakkoord, aangezien dit bijdraagt aan een Europees gelijk speelveld en aan langetermijnzekerheid voor de betrokken sectoren.

Gezien de brede reikwijdte heeft het Roemeens voorzitterschap ook gedachtewisselingen over (onderdelen van) deze mededeling geagendeerd in andere Raden. De uitkomst van de discussies in de verschillende Raden zal naar verwachting een rol spelen bij de bespreking van de strategie bij de informele Europese Raad in Sibiu op 9 mei aanstaande. De Milieuraad heeft een leidende rol bij de verdere behandeling van de strategie.

De presentatie van de strategie is door de lidstaten overwegend positief ontvangen. Nederland heeft in het voortraject tot aan de publicatie van de strategie nauw samengewerkt met een groep andere lidstaten om de Europese Commissie aan te sporen het ambitieniveau in lijn te brengen met de Overeenkomst van Parijs. Dit heeft o.a. geleid tot een gezamenlijke brief namens tien EU-klimaatministers aan de Commissie, waarin zij wordt opgeroepen om een duidelijk pad uit te stippelen richting klimaatneutraliteit in 2050. Ook het Europees Parlement heeft deze ambitie in een resolutie gesteund.

Het kabinet constateert dat de impact van de transitie niet voor elke sector op detailniveau kon worden uitgewerkt, bijvoorbeeld voor de concurrentiepositie van de landbouwsector. Verder blijft de ruimtelijke impact onbesproken. Desondanks kunnen de mededeling en het onderliggende analytische werk van de Commissie worden gekarakteriseerd als veelomvattend en grondig. Ik zal tijdens de Raad mijn steun uitspreken voor de strategie van de Europese Commissie.

Marktsituatie

Informatie van de Europese Commissie en gedachtewisseling

De Europese Commissie zal een stand van zaken geven over de marktsituatie van verschillende landbouwproducten. Voor de meeste landbouwproducten is er sprake van een redelijke balans tussen vraag en aanbod op een redelijk prijsniveau. De prijzen voor varkensvlees, die lange tijd op een zeer laag niveau

gelegen hebben, lijken de laatste weken de weg omhoog gevonden te hebben in lijn met de gebruikelijke seizoensopleving, maar ook omdat de mondiale vraag aantrekt. Lidstaten waar Afrikaanse varkenspest (AVP) voorkomt, profiteren hier niet van. De prijzen voor suiker liggen nog steeds op een voor Europese begrippen zeer laag niveau. Commissaris Hogan heeft een 'High Level Group Sugar' bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten ingesteld. Het advies van deze 'High Level Group' wordt waarschijnlijk in juni a.s. uitgebracht. Ik wacht dit advies af.

Naar verwachting zal de Commissie ook een toelichting geven bij de stand van zaken rond het initiatief om de markttransparantie te vergroten. Dit initiatief moet gezien worden in het kader van het streven om de positie van de boeren in de productieketen te versterken. Grotere markttransparantie moet hieraan bijdragen, samen met de begin vorig jaar in werking getreden Omnibus-verordening en de richtlijn om oneerlijke handelspraktijken tegen te gaan, waarover onlangs een politiek akkoord is bereikt.

De diensten van de Europese Commissie zijn momenteel bezig met het ontwikkelen van een voorstel om invulling te geven aan de wens van grotere markttransparantie. Op dit moment verzamelt de Europese Commissie al veel data over landbouwmarkten die echter vooral betrekking hebben op de eerste schakels in productieketens. De Commissie overweegt om op basis van de rechtsgrondslag in artikel 223 van Verordening 1308/2013 extra gegevens bij bedrijven op te vragen om beter zicht te krijgen op prijzen, hoeveelheden, voorraden en gebruik van producten door de gehele productieketen. Het is van belang hierbij een redelijke balans te vinden tussen enerzijds de extra kosten voor bedrijven en overheden en anderzijds het verkrijgen van kwalitatief goede gegevens die ook zorgen voor meer transparantie. Om die reden zal de Commissie waarschijnlijk voorstellen om nu de informatieplicht uit te breiden voor een beperkt aantal producten en een beperkt aantal gegevens. Mogelijk zal de Commissie nog voor de zomer een voorstel te doen voor een aanpassing van de relevante uitvoeringsverordening (Verordening 2017/1185).

Het kabinet ondersteunt dit initiatief van de Europese Commissie. Het is wel verstandig om de uitbreiding van de dataverzameling te beginnen met een beperkt aantal gegevens en producten. Over enkele jaren kan dan, na een evaluatie, besloten worden over eventuele vervolgstappen. Daarbij kunnen dan ook de ervaringen met de agro-nutrimonitor die nu in Nederland door de Autoriteit Consument en Markt wordt opgestart, worden ingebracht.

Taskforce voor het Afrikaanse platteland (TFRA) *Informatie van de Commissie en gedachtewisseling*

De Europese Commissie zal de lidstaten informeren over de voortgang van de werkzaamheden van de Taskforce voor het Afrikaanse platteland (TFRA). TFRA is een groep experts die, onder leiding van Commissaris Hogan, met een rapport met aanbevelingen moet komen ter versterking van de strategische samenwerking en dialoog tussen de EU en Afrikaanse Unie (AU). Het doel hiervan is om de landbouwsector in Afrika verder te ontwikkelen en daarmee voedselzekerheid te bevorderen en meer banen te creëren.

Nederland heeft als sluitstuk van zijn EU-voorzitterschap in 2016 de eerste

ministeriële bijeenkomst tussen de AU en EU georganiseerd en is actief betrokken geweest bij de organisatie van de tweede ministeriële EU-AU-bijeenkomst in Rome in 2017. Het kabinet is een voorstander van het initiatief van de Europese Commissie. Ik zal tijdens de Raad de presentatie van de Commissie aanhoren en het initiatief steunen.

Diversenpunt: Onderzoek en landbouw
Informatie van het voorzitterschap

Het Roemeens voorzitterschap heeft onderzoek en landbouw geagendeerd. Het is op dit moment nog onduidelijk is nog wat het voorzitterschap precies met dit agendapunt beoogt. Mogelijk wordt een update gegeven over het toekomstige Europese onderzoeks- en innovatieprogramma *Horizon Europe*. Eind november 2018 bereikte de Raad een gedeeltelijke algemene oriëntatie over *Horizon Europe*, waarna een technisch akkoord bereikt werd tussen de Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement.

Horizon Europe (2021-2027) kent drie pijlers: 1) uitstekende wetenschap, 2) wereldwijde uitdagingen en Europees industrieel concurrentievermogen en 3) Innovatief Europa. Het agrodomein komt expliciet terug in de tweede pijler, binnen het cluster 'Bio-economie, voedsel, natuurlijke hulpbronnen en milieu.

Nederland ziet het voorliggende akkoord als een mooi en gebalanceerd compromis waar de kern van het kaderprogramma is behouden, met excellentie en impact als leidende criteria. Dit akkoord biedt volgens het kabinet een solide basis om vervolgstappen op te zetten.

Diversenpunt: Verklaring over een slimme en duurzame digitale toekomst voor de Europese landbouw en landelijke gebieden
Informatie van de Commissie

De Europese Commissie zal de Raad informeren over de uitkomst van de *Digital Day 2019*, die plaatsvindt op 9 april in Brussel. Tijdens deze conferentie wordt ook gesproken over digitalisering van landbouw en plattelandsgebieden en zal er een verklaring ter ondertekening worden geagendeerd. Deze verklaring gaat in op de uitdagingen (sociaal, economisch, milieu en klimaat) waar de agrifoodsector en landelijke gebieden voor staan en hoe technologieën zoals Artificial Intelligence (AI), robotica, blockchain en snel breedbandinternet hier een oplossing voor kunnen bieden. Specifiek wordt aandacht besteed aan het versterken van onderzoek, het creëren van een innovatie-infrastructuur en het belang van een Europese dataruimte voor agrifood-toepassingen. Bij het opstellen van de verklaring is tevens gekeken naar het 'Berlijn communiqué'¹ over digitalisering in de agrosector dat begin dit jaar door 74 landbouwministers, waaronder Nederland, is getekend.

Het kabinet kan zich goed vinden in deze verklaring. De analyse over de Europese landbouwsector in de tekst van de verklaring is in lijn met de LNV-visie. Dezelfde uitdagingen zoals het streven naar een klimaatbestendige, milieuvriendelijke maar ook economisch gezonde landbouw en natuur komen aan bod. Het kabinet ziet

¹https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/Landwirtschaft/Welternaehrung/GFFA_2019_Kommunique_EN.pdf?__blob=publicationFile

wel graag dat er meer aandacht wordt besteed aan de rol die digitalisering kan spelen bij de thema's als natuurinclusiviteit en biodiversiteit. Ook de positie en de rol van de boer als actor moet prominenter naar voren komen. Het kabinet zal hiervoor zowel tijdens de Digital Day als tijdens de Raad aandacht vragen.

Diversenpunt: Oproep aan de Europese Commissie voor een ambitieuze aanpak van ontbossing wereldwijd
Informatie van Nederland

De Europese Commissie werkt aan een mededeling over ontbossing in relatie tot agrarische grondstoffen. De mededeling wordt naar verwachting in juni 2019 gepubliceerd. Sinds december 2015, hebben de zeven Europese landen van het Amsterdam Declarations Partnership (ADP)², waaronder Nederland, de Europese Commissie bij herhaling opgeroepen om met een actieplan te komen. Op 15 december heeft de Commissie besloten tot het opstellen van een mededeling.

De Landbouw- en Visserijraad van 15 april is een goed moment en podium om vooraf invloed uit te oefenen op de inhoud van deze mededeling. Daarom zal ik tijdens de Raad namens het ADP een document presenteren met inhoudelijke suggesties op gebied van:

- het bevorderen van coherentie tussen EU-beleidsinstrumenten t.a.v. agrarische grondstoffen, duurzaamheid en handel. Mede ter bevorderingen van de Europese vraag naar duurzaam geproduceerde producten;
- het versterken van de dialoog tussen de belangrijkste productielanden en consumptielanden van de meest kritische agrarische grondstoffen zoals palmolie, soja en cacao in relatie tot ontbossing;
- het op Europees niveau monitoren van het gebruik van grondstoffen in relatie tot ontbossing.

Daarnaast doet het ADP een oproep aan de Europese Commissie om een ambitieuze mededeling op te stellen.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

² Denemarken , Frankrijk , Duitsland, Italië, Nederland, Noorwegen en het VK. Nederland is in de eerste helft van 2019 voorzitter van het ADP.